



Statsforvalteren i Oslo og Viken

Delrapport 2 Inn på tunet-pilot demensomsorg

15. mars 2022



Dato : 15.03.2022

Forfatter : Hege Aae
Statsforvalteren i Oslo og Viken, landbruksavdelingen

Utgiver : Statsforvalteren i Oslo og Viken

Antall sider : 12 pluss 8 vedlegg

Ansv. sign : Otto Galleberg, seksjonssjef
Statsforvalteren i Oslo og Viken, landbruksavdelingen

Forside- og
baksidebilder : Opphavsrett Statsforvalteren i Oslo og Viken
(fotograf Bjørn Frostad)

Sammendrag : Dette er andre delrapport til Landbruksdirektoratet på Inn på
tunet-løft-piloten innen demensomsorg. Prosjektet startet på
nyåret 2021. Vi viser også til delrapport per 22. mars 2021 og
rapport i forbindelse med anmodning om utbetaling i desember
2021. Denne rapporten beskriver organisering, aktivitetene i
piloten, kort status for prosjektkommunene, samarbeid med de
andre pilotprosjektene i Inn på tunet-løftet og økonomi.

Statusrapport per 15. mars 2022

Organisering

Prosjektgruppa

Prosjektgruppa startet opp ved nyttår og består av:

- Camilla Winterseth, Viken fylkeskommune
- Kristin Ekbråthen, helseavdelingen hos Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Hege Aae og Anita Panman, landbruksavdelingen hos Statsforvalteren i Oslo og Viken

Prosjektkommunene

- Fredrikstad kommune ved prosjektleder Mona Skogen, IPT-tilbyder på Stene Store gård
- Hemsedal kommune ved prosjektleder Henrik Thorset
- Lørenskog kommune ved prosjektleder Agnete Nygaard
- Modum kommune ved prosjektleder Silje Bergum
- Bydel Nordre Aker i Oslo kommune ved prosjektledere Elin Linløkken og Ann-Cathrin Holm

Styringsgruppa

Styringsgruppa består av:

- Otto Galleberg, landbruksavdelingen hos Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Famara Sanyang, helseavdelingen hos Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Janne Buhaug, Viken fylkeskommune

Ressursgruppe

Vi har endret navnet på gruppa fra referansegruppe til ressursgruppe. Vi har fått med tilbyderrepresentanter og Innovasjon Norge inn i ressursgruppa. Det er ingen faste møter for denne gruppa, men de holdes orientert via e-post om aktiviteten i prosjektet, i tillegg til at vi tar kontakt med medlemmer av gruppa etter behov.

Medlemmene er per mars 2022:

Referansegruppe	
Fylkesmannen i Oslo og Viken, helseavdelingen	Torunn Sikkeland, seniorrådgiver
Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse	Signe Tretteteig, spesialrådgiving
Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse	Guro Hanevold Bjørkløf, fagsjef demens
Viken Fylkeskommune, folkehelse	Randi Haldorsen, avdelingsleder folkehelse
«Demensomsorg på gård» v/ NMBU	Ingeborg Pedersen, forsker
«Demensomsorg på gård» v/Ruralis	Brit Logstein, forsker
«Demensomsorg på gård» v/NIBIO	Anne Strøm Prestvik, seniorrådgiver
Nasjonalforeningen for folkehelsen	Tone P. Torgersen, fagsjef
Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, Oslo	Anne Jesperud Kittelsen, avd.leder, senter for fagutvikling og forskning
Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, Akershus	Hege Berntzen, rådgiver, fag og innovasjonsavdelingen
Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, Østfold	Håkon Johansen, rådgiver
Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, Buskerud	Synnøve Sæther, leder
Innovasjon Norge	Ingeborg Knevelsrud Gresaker, seniorrådgiver
Inn på tunet Norge	Ellen Ødegaard(IPT SA Sørøst) og Hege Lindstrøm
Inn på tunet-nettverket for Vestfold og Buskerud	Tone Almehagen
KS	Une Tangen, seniorrådgiver

Aktiviteter i piloten

Faste møter

Prosjektgruppa på fylket en times tid hver mandag. I tillegg har vi faste møter med prosjektlederne i kommunene ca. annenhver torsdag.

Kurs og fagdager

Oversikt over fagdage vi har arrangert eller har vært involvert i, og planlagte arrangement ligger i [aktivitetskalenderen på prosjektets nettside](#).

Hensikten med fagdage i vårsemesteret var å øke kompetansen om Inn på tunet i prosjektkommunene. Temaene var blant annet dagaktivitetstilbud på gård for personer med demens, Inn på tunet og anbud, resultater fra forskning og avlastningstilbud.

Statsforvalteren i Oslo og Viken arrangerte en egen fagdag 29. september 2021 for alle kommunene i fylket vårt om Demensplan 2025, Leve hele livet, pårørendestrategien og Inn på tunet som et godt tilbud som kommunene kan benytte for personer med demens. Vi presenterte pilotprosjektet vårt der.

Vi presenterte også pilotprosjektet på konferansen for Inn på tunet-tilbydere 19. oktober 2021. Konferansen var i regi av Norges Bondelag og Inn på tunet Norge SA. Tema på konferansen var Inn på tunet-tjenester for personer med demens og for personer innen rus og psykiatri.

Høsten 2021 arrangerte vi to fagdager hvor tema var innkjøpsprosessen ved anskaffelse av Inn på tunet-tilbud. Advokatene Kildebo, som også er engasjert av Agenda Kaupang i forbindelse med del 2 av Inn på tunet-løftet, holdt kurset. Vi fikk kunnskap om regelverket rundt anskaffelser og hvordan det bør anvendes i forbindelse med anskaffelser av Inn på tunet-tjenester. I tillegg jobbet vi oss gjennom konkrete eksempler på kravspesifikasjoner. Modum og Lørenskog som da var i anskaffelsesprosessen, fikk mange konkrete innspill til sine anbudsdokumenter. De mer erfarne prosjektkommunene har delt sine erfaringer. I løpet av kurset har vi sett behovet for at det utvikles en egen mal for kravspesifikasjon og anbudsdokumenter for anskaffelse av Inn på tunet-tjenester for personer med demens.

For vårsemesteret 2022 skal vi presentere pilotprosjektet på en fagdag om Leve hele livet og sammenheng i tjenestene 23. mars. Et Inn på tunet-tilbud for personer med demens i Indre Østfold kommune vil også bli presentert her ved tilbyder og en pårørende. Målgruppa for fagdagen er helsepersonell, ressurspersoner og ledere i kommunehelsetjenesten, og andre interesserte. Arrangementet er i regi av Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester i samarbeid med Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Prosjektkommunene vil også få faglig påfyll dette vårsemesteret:

- 5. april skal vi på studiebesøk til Kongsberg, hvor de har sin egen modell for innkjøp av Inn på tunet-tjenester med rammeavtaler med flere tilbydere. Vi besøker Kongsberg kommune sammen med prosjektkommunene i pilotprosjektet i Nordland.
- 21. april skal vi på studiebesøk til Skjerven gård i Oslo, som i flere år har hatt avtale med Oslo kommune om Inn på tunet-tilbud for personer med demens.
- 16.-17. juni arrangerer vi studietur til Vestfold og Telemark for prosjektkommunene

Kartlegginger

I utlysningen av Inn på tunet-løftet står følgende kriterier for måloppnåelse:

- *Det er kartlagt hvilke utfordringer innkjøper møter ved førstegangsinnkjøp av IPT-tjenester, herunder innkjøpskompetanse og forankring hos rådmenn og kommunesjefer.*
- *Det er kartlagt hvilke kriterier som blir vektlagt ved valg av IPT leverandører.*
- *Det er gjort en vurdering av kostnadene og kvaliteten ved bruk av IPT-tjenester sammenlignet med tilsvarende tilbud.*

For å svare ut dette og hente annen relevant informasjon, gjør vi et systematisk kartleggingsarbeid i prosjektkommunene. Følgende kartlegginger er gjennomført eller planlagt:

Kartlegging:	Gjennomført	Planlagt	Kommentar
1 Eksisterende dagaktivitetstilbud og avlastningstilbud	x		
2 Fremtidige behov for dagaktivitetstilbud og avlastningstilbud	x		
3 Utfordringer kommunene møter ved oppstart av IPT-tjenester	x	x	Skjemaet er sendt ut, men vil ikke leveres inn før ca. sommeren 2022
4 Kostnader av IPT-tilbud sammenlignet med tilsvarende tilbud	x		
5 Kravspesifikasjoner, kriterier og innkjøpskompetanse		x	Agenda Kaupang/Kildebo har kommet med tilbakemeldinger til spørsmålene i skjemaet
6 Kvalitet i Inn på tunet-tilbud og andre dagaktivitetstilbud		x	Intervju med et utvalg pårørende til brukere i IPT-tilbud og pårørende til brukere i ordinære dagaktivitetstilbud Intervju med kommunerepresentanter
7 Vurderinger og evt. erfaringer av IPT-tilbud for personer med demens på ettermiddag/kveld og med overnatting		x	Omtalt i søknaden som avlastningstilbud, men vi har avklart at tilbud på ettermiddag/kveld og tilbud med overnatting ikke trenger å være avlastningstilbud per definisjon.

Skjemaene er og vil bli utarbeidet i samarbeid med prosjektlederne i prosjektkommunene. I tillegg har vi involvert Agenda Kaupang i kartleggingsskjemaet som gjelder kravspesifikasjoner, kriterier og innkjøpskompetanse. Det kan også være aktuelt å sjekke ut kartleggingsskjemaet som gjelder kvalitet med forskere tilknyttet forskningsprosjektet «Demensomsorg på gård».

Vedlagt er en sammenstilling av eksisterende dagaktivitetstilbud og avlastningstilbud i prosjektkommunene. De andre kartleggingsskjemaene ble sendt inn i starten av mars og vi har ikke fått gått gjennom disse i detalj ennå. Planen er at høsten 2022 vil gå til gjennomgang, oppsummering og sammenstilling av kartleggingene. Vi regner med at flere av svarene i kartleggingene må følges opp med samtaler med kommunene. For noen av temaene er det naturlig å se de opp mot relevante resultater fra «Demensomsorg på gård», samtidig som vi er oppmerksomme på at vårt prosjekt ikke er et forskningsprosjekt, men innsamling av relevante erfaringer fra et utvalg kommuner.

E-læringskurs for tilbydere

Sideprosjektet om å utvikle et e-læringskurs for Inn på tunet-tilbydere om demens og dagaktivitetstilbud for personer med demens, ble ferdigstilt høsten 2021. Kurset er klart og ligger fritt tilgjengelig på Aldring og helse sine kurssider. [Les mer på prosjektets nettsider.](#) Som en del av prosjektet arrangerer vi [fagsamling](#) for både nye og etablerte Inn på tunet-tilbydere innen demensområdet 6. april 2022.

Status for prosjektkommunene

Fredrikstad

Fredrikstad kommune har hatt dagaktivitetstilbud på Stene Store gård siden 2010. De sitter på mye god erfaring som de andre prosjektkommunene har benyttet seg av, blant annet ved å dra på studiebesøk til Fredrikstad. Også interessert tilbydere har tatt kontakt med tilbyder og prosjektleder Mona, som deler raust av sine erfaringer.

Fredrikstad har sett spesielt på avlastningstilbud og i november 2021 testet de ut et helgeopphold på Stene Store gård. To deltagere, som er i dagaktivitetstilbudet på gården ellers, fikk tilbud om helgeoppholdet. Kommunen har laget en rapport fra avlastningshelga (se vedlegg) .

Hemsedal

Hemsedal kommune har kjøpt Inn på tunet-tjenester for personer med demens i mange år. De jobber for å få til regionalt samarbeid med de andre Hallingdalkommunene om innkjøp av Inn på tunet-tjenester. Fordi regionrådet i Hallingdal ikke vært så aktive i koronaperioden, har Hemsedal derfor i første omgang konsentrert seg om samarbeid med Ål kommune.

Flere Inn på tunet-gårder til dagaktivitetstilbud er også et kommunen. Tilbydere som er interessert har meldt seg og kommunen er i kontakt med dem. I tillegg ser Hemsedal på muligheter for Inn på tunet-tilbud på ettermiddag/kveld og med overnatting, da flere melder om behov for dette.

Lørenskog

Lørenskog kommune har ikke hatt Inn på tunet-tilbud for personer med demens tidligere, men de ser at behovet for ulike typer dagaktivitetstilbud er stort og ventelistene for dagaktivitetstilbud er lange. Lørenskog er av kommunene i Norge som vokser raskest og med et vedtak om at de ikke skal ha flere sykehjemsplasser, vil det kreve at kommunen kan tilby andre type tilbud.

1. desember 2021 la Lørenskog kommune ut et markedsdialog på Doffin. Hensikten med markedsdialogen er å opprette kontakt med interesserte tilbydere før anbudet legges ut, og gjennom det se mulige løsninger, sjekke konkurransesituasjonen og få svar på spørsmål som kan gi en bedre anskaffelsesprosess. Selv om en tilbyder ikke har svart på markedsdialogen, kan vedkommende komme med tilbud i anbudskonkurransen når den legges ut. Fristen for å svare på markedsdialogen var 31. januar 2022 og de fikk 3 henvendelser.

Lørenskog kommune jobber nå blant annet mot politikere, eldreråd og virksomhetsledere å få satt av midler til å kjøpe disse tjenestene. Et eventuelt Inn på tunet-tilbud vil ikke starte opp før i 2023.

Modum

Modum kommune har deltatt i flere prosjekter med mål om å få på plass Inn på tunet-tilbud. Mye av prosjektene har handlet om Inn på tunet-tilbydere og har ikke ført til avtaler mellom kommunen og tilbydere. Kommunen har hatt en del utfordringer i oppstartfasen av prosjektet med å få med nok og de riktige medarbeidere, og få god fremdrift. Dette er interessante erfaringer for vårt prosjekt.

Med en ny innkjøpssjef på plass høsten 2021 begynte ting å skje. I november var anbudet lagt ut på Doffin og før jul hadde kommunen valgt Inn på tunet-gård. At valget falt på en gård i nabokommunen, resulterte i en god del støy fra lokalpolitikere. Hvordan man, for eksempel ved hjelp av god informasjon, kan unngå dette er interessant å se på videre.

Tilbudet startet opp på nyåret 2022 og kommunen jobber nå med å fylle opp plassene. Tilbakemeldingen fra deltagerne og pårørende har til nå vært svært positive.

Bydel Nordre Aker, Oslo kommune

Utfordringen i Oslo kommune har til nå vært at det er sykehjemsetaten i kommunen som alene jobber med anbud og anskaffelse av Inn på tunet-tjenester, som i neste omgang bydelene benytter seg av. For en del av bydelene har gården som kommunen har inngått kontrakt med ikke vært aktuelle å benytte, blant annet på grunn av for lang reisevei for deltagerne. I prosjektgruppa i bydel Nordre Aker er representanter fra sykehjemsetaten med. Sykehjemsetaten avventer neste anbudskonkurranse til resultatet fra prosjektet er ferdig.

Prosjektgruppa i bydel Nordre Aker har tett kontakt med de andre bydelene og har blant annet kartlagt deres erfaringer med Inn på tunet-tjenester for personer med demens.

Samarbeid nasjonalt

De fire nasjonale pilotprosjektene og Landbruksdirektoratet har et felles team i Teams. Vi møtes ca. hver annen måned, og tar opp saker som er nyttig å samarbeide om og diskutere.

Pilotene har nylig avtalt at vi i uke 45 skal ha hver vår dag med erfarings-/sluttkonferanse. Konferansene skal hver vare inntil 3 timer og skal være åpne for alle interesserte. Vi markedsføre disse fire konferansene i fellesskap, blant annet med en teaser i slutten av mai. Tanken er å få frem hva vi har gjort i prosjektene inkludert bidrag fra prosjektkommunene, hva har vi lært og hva skal til for å få på plass et Inn på tunet-tilbud.

For å sikre gjensidig oppdatering har vi avtalt 3 møter med Agenda Kaupang våsemesteret 2022.

Felles prosjektnettside

Vi har etablert en felles nettside for de fire pilotprosjektene, www.innpatunetloftet.no, hvor både Inn på tunet-løftet og de fire pilotene er presentert.

Vi har laget en logo for Inn på tunet-løftet, som pilotprosjektene kan bruke, blant annet på prosjektnettsiden, for å vise at vi er del av samme satsing.

Økonomi

Budsjettpost	Totalt budsjett (uten egenandel)	Regnskap	Avtalte eller budsjetterte utgifter	Restbeløp
Oppstartskonferanse	20 000	14 249	0	5 751
Kompetanseheving	280 000	57 516	194 900	27 584
Møtegodtgjørelse	100 000	0	0	100 000**
Reisegodtgjørelse	100 000	0	0	100 000**
Studietur kommunene	150 000	53 830	70 000	26 170
Prosjektarbeid Statsforvalteren Oslo og Viken, landbruksavd.	500 000	9 127	490 873	0
Prosjektarbeid Statsforvalteren Oslo og Viken, helseavd.	100 000	0	100 000	0
Prosjektarbeid Viken fylkeskommune	100 000	0	100 000	0
Prosjektledelse prosjektkommunene	1 650 000*	687 500	687 500	275 000**
SUM	3 000 000	822 223	1 643 273	534 505

*I det opprinnelige budsjettet regnet vi med 6 prosjektkommuner. Den ene av prosjektkommunene som meldte sin interesse (Gjerdrum) trakk seg fra prosjektet før oppstart.

**Det ser ut til at vi kan få 475 000 til overs i prosjektet

Mulig forespørsel om omdisponering av ubrukte midler til revidering av nasjonal håndbok

Det ser ut til at vi kan få 475 000 til overs i prosjektet (se tabellen over):

- Møtegodtgjørelse ressursgruppa - 100 000 – ubrukt
- Reisegodtgjørelse ressursgruppa – 100 000 – ubrukt
- Den sjettede prosjektgruppa (som trakk seg ved prosjektstart) – 275 000 – ubrukt

Vi har en idé om at disse midlene kunne vært brukt til å revidere «Nasjonal håndbok – Inn på tunet - dagaktivitetstilbud for personer med demens» fra 2016. Dette er i utgangspunktet en veldig god håndbok, men vi ser at nye og relevante regelverk, forskningsresultater, fagressurser og nasjonale satsinger bør legges til. Det er henvisninger som ikke gjelder lenger og det er flere råd og eksempler som burde vært med. Kanskje burde også håndboka gjøres digital, slik at det er enkelt å oppdatere den.

Vi mener at når man har gjennomført et Inn på tunet-løft er det naturlig og viktig at veiledningsmateriellet på Inn på tunet er oppdatert. Del 2 av Inn på tunet-løftet skal lage veiledningsmaterieell for kommunene i forbindelse med kjøp av Inn på tunet-tjenester basert på resultatene fra pilotene. I del 2 må man tenke på alle brukergrupper når man skal lage veiledningsmaterieell. Signalene så langt er at mye av arbeidet i Inn på tunet-løftets del 2 vil dreie seg om å lage veiledningsmaterieell knyttet til anskaffelsesprosessen (det trengs!). Det er derfor ingen garanti for at man i IPT-løftets del 2 vil prioritere revidering av den nevnte håndboka som kun gjelder demensområdet. Vi har også etter forespørsel fått beskjed fra LMD og Stiftelsen Norsk Mat (tidligere Matmerk), som sammen lagde håndboka i 2016, at de ikke har noen konkrete planer om å revidere håndboka.

Vi har luftet med Aldring og helse om de, forutsatt at vi får tillatelse til å omdisponere ubrukte midler i prosjektet, har anledning til å gjøre en slik jobb og hva det eventuelt vil koste. Vi spurte de også om de i så fall kan legge til erfaringer og råd i forbindelse med ettermiddag- og kveldstilbud på gård og tilbud på gård med overnatting. Det finnes ikke noe om det i håndboka i dag. Vi har også spurt om de har anledning til å lage materieell som kan *selge inn* Inn på tunet til kommuner som ikke har bestemt seg ennå for om de ønsker Inn på tunet-tjenester for personer med demens. Det kan for eksempel være intervjuer med pårørende til brukere av Inn på tunet -tjenester, og intervjuer med fagansvarlige i kommuner som kjøper slike tjenester i dag. Slikt innsalgsmaterieell mot kommunene er noe vi ser mangler i dag.

Aldring og helse skal ha et møte med Stiftelsen Norsk Mat før de gir oss en skriftlig tilbakemelding. Prosjektleder Hege Aae er invitert til dette møte. Møte var opprinnelig planlagt i mars, men er utsatt til 26. april på grunn av sykdom. Vi har også luftet idéen med Landbruksdirektoratet ved Ann-Kathrin Billing.

Det vil være viktig at håndboka ikke revideres før resultatene fra vårt pilotprosjekt nærmer seg klare, slik at utvalgte, relevante resultater eventuelt kan flettes inn i håndboka.

Styringsgruppa til vårt pilotprosjekt er positive til idéen.

Vi vil ta kontakt med Landbruksdirektoratet så snart vi har fått tilbakemelding fra Aldring og helse.

Vedlegg

1. Prosjektplan for 2022 per mars 2022
2. Kartleggings skjema - eksisterende dagaktivitetstilbud
3. Kartleggings skjema – eksisterende avlastningstilbud
4. Kartleggings skjema – fremtidige behov
5. Kartleggings skjema - kostnader
6. Kartleggings skjema – utfordringer ved oppstart
7. Sammenstilling – kartlegging eksisterende tilbud
8. Foreløpig rapport fra Fredrikstad kommune fra avlastningshelg på Inn på tunet-gården Stene Store i nov. 2021



STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | sfovpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/ov